

MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM VỚI VIỆC THỰC HIỆN PHÁP LỆNH DÂN CHỦ Ở CƠ SỞ

■ **TRẦN NGỌC NHÂN (*)**

Lúc sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định: “Nước ta là nước dân chủ, bao nhiêu lợi ích đều vì dân. Bao nhiêu quyền hạn đều của dân. Công việc đổi mới, xây dựng là trách nhiệm của dân. Chính quyền từ xã đến Chính phủ Trung ương do dân cử ra. Đoàn thể từ Trung ương đến xã do dân tổ chức nên”.

Thấm nhuần quan điểm chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh về dân chủ xã hội chủ nghĩa, Đảng ta đã đề ra phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”. Để phương châm đó trở thành hiện thực của đời sống xã hội, ngày 18/2/1998, Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa VIII) đã ban hành Chỉ thị số 30-CT/TW về xây dựng và thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở và đã xác định: “Mở rộng dân chủ xã hội chủ nghĩa, phát huy quyền làm chủ của nhân dân là mục tiêu, đồng thời là động lực bảo đảm cho thắng lợi của cách mạng, của công cuộc đổi mới”.

Cùng với các Quy chế thực hiện dân chủ ở cơ quan nhà nước và doanh nghiệp nhà nước, năm 1998 Chính phủ đã ban hành Quy chế thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn kèm theo Nghị định số 29/1998/NĐ-CP ngày 11/5/1998. Sau 5 năm triển khai, Quy chế thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn đã phát huy tác dụng trong đời sống xã hội và mang lại hiệu quả. Năm 2003, để tiếp tục phát huy vai trò và hiệu quả trong đời sống xã hội, Chính phủ đã bổ sung, sửa đổi Quy chế thực hiện dân chủ ở xã,

phường, thị trấn và ban hành kèm theo Nghị định số 79/2003/NĐ-CP ngày 7/7/2003. Trong đó có quy định hàng năm Ủy ban Mặt trận Tổ quốc cấp xã tổ chức lấy phiếu tín nhiệm các chức danh chủ chốt do Hội đồng nhân dân cùng cấp bầu. Đây thực sự là một nội dung quan trọng nhằm nâng cao vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong việc phát huy dân chủ, động viên nhân dân tích cực tham gia, xây dựng, củng cố và bảo vệ chính quyền cơ sở.

Ngày 25/1/2005, Ban Thường trực Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã ban hành Thông tri số 06/MTTU hướng dẫn Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các cấp ở địa phương, nhất là cấp xã tổ chức việc hàng năm lấy phiếu tín nhiệm các chức danh chủ chốt do Hội đồng nhân dân cấp xã bầu và Ban công tác Mặt trận ở khu dân cư tổ chức lấy phiếu tín nhiệm đối với trưởng thôn, ấp, bản, tổ dân phố, khu phố...

Năm 2005 và 2006 Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các tỉnh, thành phố trong cả nước đã báo cáo cấp ủy cùng cấp và phối hợp với chính quyền xây dựng kế hoạch tập huấn, hướng dẫn Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các cấp ở địa phương triển khai thực hiện và thu được kết quả đáng kể. Số người có phiếu tín nhiệm thấp dưới 50% là rất ít, chỉ chiếm gần 1% so với tổng số người được lấy phiếu tín nhiệm. Thông qua việc lấy phiếu tín nhiệm đối với các chức vụ chủ chốt do Hội đồng nhân dân cấp xã bầu có thể rút ra một số nội dung quan trọng đã đạt được như sau:

Một là, trước khi Mặt trận Tổ quốc lấy phiếu tín nhiệm thì Chủ tịch Hội đồng nhân dân, Chủ

(*) Ủy viên UBTW Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Trưởng Ban Dân chủ - Pháp luật

tịch Ủy ban nhân dân phải gửi bản kiểm điểm, tự phê bình của mình tới các khu dân cư trong xã, phường, thị trấn để trưởng thôn, tổ trưởng tổ dân phố phối hợp với Ban công tác Mặt trận tổ chức nhân dân góp ý kiến và Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc cấp xã tổng hợp ý kiến đóng góp của nhân dân ở tất cả các khu dân cư trong xã, phường, thị trấn để đọc tại hội nghị lấy phiếu tín nhiệm. Đây thực sự là cuộc sinh hoạt chính trị sâu rộng nhằm phát huy quyền dân chủ trực tiếp của nhân dân ở cơ sở. Có thể nói thông qua việc tổ chức lấy phiếu tín nhiệm, người dân được trực tiếp góp ý kiến vào bản kiểm điểm tự phê bình đối với Chủ tịch Hội đồng nhân dân, Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp xã do chính nhân dân bầu ra với đúng nghĩa là nhân dân tham gia xây dựng, giám sát và bảo vệ chính quyền của dân.

Hai là, thông qua việc lấy phiếu tín nhiệm và sự đóng góp trực tiếp của nhân dân giúp cho các cấp ủy đảng và chính quyền nhất là cấp trực tiếp quản lý nắm chắc hơn, cụ thể hơn tình hình đội ngũ cán bộ chủ chốt ở cơ sở về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, năng lực quản lý, điều hành và trách nhiệm đối với nhân dân. Trên cơ sở đó làm tốt hơn công tác cán bộ chính quyền cơ sở, góp phần củng cố niềm tin của nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước. Mặt khác, giúp cho chính cán bộ chính quyền cơ sở có cơ hội nhìn nhận, đánh giá đúng hơn về bản thân để sửa chữa, phát huy và tự hoàn thiện mình.

Ba là, thông qua việc lấy phiếu tín nhiệm đối với các chức vụ chủ chốt của chính quyền cấp xã đòi hỏi Ủy ban Mặt trận Tổ quốc cấp xã và Ban công tác Mặt trận ở khu dân cư phải được kiện toàn, củng cố, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ mặt trận ở cơ sở mới đáp ứng được yêu cầu và thực hiện có hiệu quả công tác này. Mặt khác, đây là dịp tốt để cán bộ mặt trận ở cơ sở tự mình nghiên cứu, học tập, rèn luyện nâng cao năng lực, trình độ, bản lĩnh chính trị, phẩm chất, đạo đức, gương mẫu trong việc chấp hành chính sách, pháp luật và những quy định của khu dân cư. Đồng thời đặt ra yêu cầu phải đổi

mới phương thức hoạt động của mặt trận và các đoàn thể, gần dân, hiểu dân, gần bó với dân để lắng nghe ý kiến nhận xét của nhân dân đối với chính quyền và cán bộ, công chức ở cơ sở. Trên cơ sở đó để bỏ phiếu tín nhiệm được khách quan, dân chủ, chính xác, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức cơ sở trong sạch, vững mạnh, hoạt động có hiệu lực, hiệu quả, thực sự là "công bộc" của dân; qua đó vị trí của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cũng được nâng lên một bước.

Như vậy, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tổ chức có hiệu quả việc lấy phiếu tín nhiệm nêu trên là góp phần quan trọng vào công tác mặt trận tham gia xây dựng, chỉnh đốn Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền của nhân dân, do nhân dân; vì nhân dân.

Ngày 17/4/2008, Chính phủ và Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã ban hành Nghị quyết liên tịch số 09/NQLT hướng dẫn thi hành một số điều của Pháp lệnh thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn, trong đó có nội dung quan trọng là Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc cấp xã tổ chức lấy phiếu tín nhiệm đối với chủ tịch, các phó chủ tịch Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân cùng cấp. Ban Thường trực Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã tổ chức tập huấn và hướng dẫn Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các cấp ở địa phương, nhất là cấp xã chuẩn bị mọi mặt để tổ chức có hiệu quả việc lấy phiếu tín nhiệm trong năm 2008, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ chủ chốt ở cơ sở ngày càng trong sạch, vững mạnh, gần dân và có trách nhiệm với nhân dân theo tinh thần Nghị quyết Đại hội X của Đảng.

Việc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tổ chức tốt lấy phiếu tín nhiệm các chức vụ lãnh đạo chủ chốt của chính quyền cấp xã trong năm 2008 sẽ là cơ sở quan trọng cho việc hiệp thương, lựa chọn, giới thiệu người có đức, có tài để nhân dân ở các xã, phường, thị trấn được lựa chọn tiến hành thi điểm bầu trực tiếp Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp xã trong năm 2009 theo đề án của Chính phủ ●